

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Cyfeirnod: PHW10/TP11
Rhif y Fersiwn: 2
Dyddiad yr adolygiad nesaf:
13/10/2026

Y WEITHDREFN AR GYFER DARPARU A DEFNYDDIO CYFARPAR GWAITH A CHYFARPAR CODI

Cyflwyniad a Nod

Polisi'r sefydliad yw darparu a chynnal, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, amodau gweithio diogel ac iach, cyfarpar diogel a systemau gwaith diogel i bob cyflogai a sicrhau diogelwch unigolion ar wahân i gyflogaion, pan fyddant ar safleoedd y sefydliad.

Mae'r weithdrefn hon yn berthnasol i bob safle lle y cyflogir staff Iechyd Cyhoeddus Cymru i gyflawni eu gwaith; i'r holl gyfarpar, offer, peiriannau a chyfarpar codi y mae'r sefydliad yn berchen arnynt, neu a ddefnyddir ar neu mewn safleoedd y mae'r sefydliad yn berchen arnynt neu'n eu defnyddio. Mae'r sefydliad yn derbyn y cyfrifoldebau a roddir ar gyflogwyr gan Reoliadau Darparu a Defnyddio Cyfarpar Gwaith 1998 a Rheoliadau Gweithrediadau Codi ac Offer Codi 1998 a byddant yn cyflawni'r dyletswyddau hyn drwy weithredu'r weithdrefn hon.

Ymrwymiad i'r Weithdrefn

Mae Rheoliadau Darparu a Defnyddio Cyfarpar Gwaith 1998 (PUWER) yn ei gwneud yn ofynnol i atal neu reoli risgiau i iechyd a diogelwch o gyfarpar a ddefnyddir yn y gwaith. Mae Rheoliadau Gweithrediadau Codi ac Offer Codi 1998 (LOLER) yn cyflwyno gofynion ychwanegol a phenodol i sefydliadau sy'n berchen ar, sy'n gweithredu neu sy'n gyfrifol am gyfarpar codi ac y mae eu cyflogaion yn defnyddio cyfarpar codi, p'un a ydynt yn berchen arnynt ai peidio. Mae'r weithdrefn hon yn nodi'r gofynion y mae'n rhaid i'r sefydliadau gadw atynt er mwyn sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r ddwy ddeddfwriaeth statudol.

Gweithdrefnau Ategol a Dogfennau Rheoli Ysgrifenedig

[Mae'r holl bolisiâu a gweithdrefnau corfforaethol ar gael ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru](#)

- Polisi Iechyd a Diogelwch
- Y Weithdrefn Cyfarpar Sgrin Arddangos
- Gweithdrefn Cyfarpar Trydan Foltedd Isel
- Gweithdrefn Rheoli Sylweddau Peryglus (COSHH)
- Gweithdrefn Rheoli Contractwyr
- Y Weithdrefn Cyfarpar Diogelu Personol (PPE).

Cwmpas

Mae'r weithdrefn hon ac unrhyw drefniadau a wneir oddi tani yn berthnasol i:

- Bob person a gyflogir neu a ddefnyddir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan sy'n cael eu lletya, gweithwyr rhan-amser, gweithwyr dros dro a gweithwyr asiantaeth, y rhai â chontractau anrhydeddus a'r rhai a ddefnyddir gan Gydweithrediad Iechyd ac Uned Cyflenwi Cyllid GIG Cymru.
- Pob contractwr, defnyddiwr gwasanaeth, ymwelydd a gwirfoddolwr

Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ac Iechyd	Cwblhawyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, yr Iaith Gymraeg ac Iechyd a gallwch ei weld ar y tudalennau gwe polisi.
Cymeradwywyd gan	Grŵp Iechyd a Diogelwch
Dyddiad Cymeradwyo	13 Hydref 2023
Dyddiad Adolygu	13 Hydref 2026
Dyddiad Cyhoeddi:	22 Chwefror 2024
Grŵp gydag awdurdod i gymeradwyo gweithdrefnau ategol	Grŵp Iechyd a Diogelwch
Cyfarwyddwr Gweithredol/ Cyfarwyddwr Atebol	Huw George, Dirprwy Brif Weithredwr/ Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau a Chyllid.
Awdur	Scott Thomas, Cynghorydd Iechyd a Diogelwch.

Ymwadiad

Os bydd dyddiad adolygu'r ddogfen hon wedi mynd heibio, gwnewch yn siŵr eich bod yn defnyddio'r fersiwn ddiweddaraf drwy gysylltu ag awdur y ddogfen neu'r [Uned Fusnes y Bwrdd](#).

Crynodeb o'r adolygiadau/diwygiadau

Rhif y Fersiwn	Dyddiad Adolygu	Dyddiad Cymeradwy o	Dyddiad Cyhoeddi	Crynodeb o'r Diwygiadau
V2	2023	13/10/23	22/02/24	Diweddarau'r adrannau Cwmpas, Cyfrifoldebau a Chyflwyniad; Cynnwys PUWER, LOLER, Cadw

				ac Archifo, Diffyg cydymffurfiaeth ac Adrannau Canllawiau a Chyfeiriadau
V1	2019	10/09/19	27/09/19	

Cynnwys

Cyflwyniad	4
PUWER	4
LOLER	5
Cyfrifoldebau	5
Gofynion Cyffredinol	7
Gofynion Penodol	9
Monitro Cydymffurfiaeth	12
Cadw ac Archifo	12
Diffyg Cydymffurfiaeth â'r Weithdrefn	13
Canllawiau a chyfeiriadau	13
Atodiad 1 – Asesu Cyfarpar/Peiriannau Newydd neu Bresennol	14
Atodiad 2 – Rhestr Cyfarpar/Peiriannau Gwaith	16
Atodiad 3 – Asesiad Risg	17
Atodiad 4 – Adroddiad Arolygu	23
Atodiad 5 – Archwiliad PUWER	27
Atodiad 6 – Archwiliad LOLER	32

1. Cyflwyniad

Mae'r weithdrefn hon yn berthnasol i ddarparu a defnyddio cyfarpar gwaith a chyfarpar codi a ddefnyddir yn y gwaith gan gyflogaion y sefydliad boed hynny ar safleoedd y sefydliad neu o bell ac mae'n amlinellu sut y cymhwysir Rheoliadau Darparu a Defnyddio Cyfarpar Gwaith (PUWER) 1998 er mwyn lleihau a rheoli'r risgiau i iechyd a diogelwch yn deillio o gyfarpar gwaith.

Mae cyfarpar gwaith yn cael ei ddiffinio fel unrhyw beiriant, teclyn, offeryn neu osodiad sydd i'w defnyddio yn y gwaith (boed yn gyfan gwbl ar gyfer gwaith neu beidio). Mae'r diffiniad hwn yn cynnwys eitemau fel offer llaw a cherbydau ond nid yw'n cynnwys sylweddau.

Mae "defnydd" mewn cysylltiad â chyfarpar gwaith yn golygu unrhyw weithgarwch sy'n ymwneud â chyfarpar gwaith ac sy'n cynnwys cychwyn, stopio, codi, datgymalu, cludo, gosod, rhaglennu, defnyddio, atgyweirio, addasu, cynnal a chadw, gwasanaethu a glanhau.

Pan fydd darnau eraill o ddeddfwriaeth yn gosod gofynion penodol ar gyfarpar gwaith, (h.y. lifftiau grisiau, llwyfannau codi, trolïau codi) e.e. Rheoliadau Gweithrediadau Codi ac Offer Codi 1998 (LOLER), mae'r rhain yn berthnasol, yn ychwanegol at PUWER, a dyma sy'n cael y flaenoriaeth. Nod y rheoliadau yw lleihau'r risgiau i iechyd a diogelwch pobl sy'n gysylltiedig â chyfarpar codi sy'n cael eu darparu i'w defnyddio yn y gwaith.

2. Rheoliadau Darparu a Defnyddio Cyfarpar Gwaith 1998 (PUWER)

Mae'r Rheoliadau hyn yn gosod dyletswyddau ar bobl a chwmnïau sy'n berchen ar gyfarpar gwaith, sy'n gweithredu cyfarpar o'r fath neu sydd â rheolaeth drosto. Mae PUWER hefyd yn rhoi cyfrifoldebau ar fusnesau a sefydliadau y mae eu gweithwyr yn defnyddio cyfarpar gwaith, p'un a ydynt yn berchen ar y cyfarpar ai peidio.

Mae PUWER yn ei gwneud yn ofynnol i gyfarpar sy'n cael ei ddarparu i'w ddefnyddio yn y gwaith fod yn:

- addas ar gyfer yr hyn y bwriadwyd iddo gael ei ddefnyddio ar ei gyfer
- diogel i'w ddefnyddio, yn cael ei gynnal a'i gadw mewn cyflwr diogel ac yn cael ei archwilio i sicrhau ei fod wedi'i osod yn gywir ac nad yw'n dirywio wedi hynny

- ond yn cael ei ddefnyddio gan bobl sydd wedi cael gwybodaeth, cyfarwyddiadau a hyfforddiant digonol
- wedi'u hategu gan fesurau iechyd a diogelwch addas, er enghraifft dyfeisiau a rheolyddion amddiffynnol. Bydd y rhain fel arfer yn cynnwys gardiau, dyfeisiau stopio brys, dulliau ynysu digonol o ffynonellau ynni, marciau sydd i'w gweld yn glir a dyfeisiau rhybuddio
- cael eu defnyddio yn unol â gofynion penodol, e.e. ar gyfer cyfarpar gwaith symudol

3. Rheoliadau Gweithrediadau Codi ac Offer Codi 1998 (LOLER)

Mae'r Rheoliadau hyn yn gosod dyletswyddau ar bobl a chwmnïau sy'n berchen ar, sy'n gweithredu neu sydd â rheolaeth dros gyfarpar codi. Mae hyn yn cynnwys pob busnes a sefydliad y mae eu cyflogeion yn defnyddio cyfarpar codi, p'un a ydynt yn berchen arnynt ai peidio.

Mae LOLER hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i sicrhau bod unrhyw gyfarpar a ddefnyddir ar gyfer codi yn addas at y diben, yn briodol ar gyfer y dasg, â marciau priodol arnynt ac, mewn sawl achos, yn destun 'archwiliad trylwyr' cyfnodol. Rhaid cadw cofnodion o bob archwiliad trylwyr a rhaid hysbysu'r unigolyn sy'n gyfrifol am y cyfarpar a'r awdurdod gorfodi perthnasol am unrhyw ddiffygion a ganfyddir.

Pan gynhelir gweithrediadau codi sy'n cynnwys offer codi, mae'n rhaid i'r sefydliad:

- gynllunio'r dasg yn briodol
- defnyddio pobl sy'n ddigon cymwys ac sydd wedi'u hyfforddi
- eu goruchwyllo'n briodol
- sicrhau bod y gweithrediad yn cael ei gynnal mewn modd diogel

4. Cyfrifoldebau

Prif Weithredwr

Mae gan y Prif Weithredwr atebolrwydd penodol i sicrhau bod y cyfrifoldebau ar gyfer Iechyd a Diogelwch, gan gynnwys rheoli cyfarpar gwaith a chyfarpar codi, yn cael eu haseinio, eu derbyn a'u rheoli'n effeithiol ar bob lefel yn yr Ymddiriedolaeth, a'u bod yn gyson ag arfer da. Dirprwyir y ddyletswydd hon i'r Dirprwy Brif Weithredwr/ Cyfarwyddwr Gweithrediadau a Chyllid.

Y Dirprwy Brif Weithredwr/Cyfarwyddwr Gweithrediadau a Chyllid

Mae gan y Dirprwy Brif Weithredwr/Cyfarwyddwr Gweithrediadau a Chyllid gyfrifoldeb dirprwyedig am weithredu, rheoli a monitro'r weithdrefn hon yn llwyddiannus.

Y Pennaeth Ystadau, Iechyd a Diogelwch

Y Pennaeth Ystadau, Iechyd a Diogelwch sy'n gyfrifol am sicrhau bod safleoedd o dan reolaeth yr Ymddiriedolaeth yn ddiogel ac nad ydynt yn beryglus i staff yr Ymddiriedolaeth ac eraill sy'n defnyddio'r safleoedd. Mae hyn yn cynnwys gwasanaethu, arolygu a chynnal a chadw cyfarpar gwaith a chyfarpar codi er mwyn lleihau'r risg o anaf.

Y Pennaeth Ystadau, Iechyd a Diogelwch sy'n gyfrifol am sicrhau bod contractwyr yn gweithio mewn dull diogel y cytunwyd arno, sy'n osgoi creu peryglon yn gysylltiedig â chyfarpar gwaith a chyfarpar codi, a allai gyflwyno risg iddyn nhw eu hunain ac i eraill.

Y Cynghorydd Iechyd a Diogelwch/Rheolwyr

Bydd y Cynghorydd Iechyd a Diogelwch a Rheolwyr yn cynorthwyo'r Ymddiriedolaeth i ymgymryd â'r mesurau sydd eu hangen i gydymffurfio â'r darpariaethau statudol perthnasol sy'n ofynnol o dan y Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith a'r Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch. Bydd hyn yn cynnwys darparu gwybodaeth a chngor perthnasol ar iechyd a diogelwch ac adolygu'r weithdrefn hon. Bydd y Cynghorydd Iechyd a Diogelwch hefyd yn sicrhau bod unrhyw faterion sy'n gysylltiedig â chyfarpar gwaith a chyfarpar codi sy'n deillio o archwiliadau ac arolygon iechyd a diogelwch yn cael eu cyfleu i'r rheolwr perthnasol.

Rheolwyr

Yn ogystal â'r dyletswyddau cyffredinol, mae'n rhaid i reolwyr sicrhau:

- Y cynhelir asesiad risg i sicrhau bod cyfarpar y gweithle yn ddiogel, yn addas ac yn ddigonol cyn eu defnyddio. Darperir rhestr wirio yn Atodiad 1 a allai helpu i hysbysu'r rhai sy'n cwblhau'r asesiadau risg hynny am beryglon posibl.
- Bod y cyfarpar gwaith a ddefnyddir gan gyflogaion o dan eu rheolaeth yn briodol i'w defnyddio a byddant yn cael eu defnyddio yn unol â chyfarwyddiadau'r gwneuthurwr a gofynion asesiadau risg perthnasol. Darperir rhestr wirio yn Atodiad 3.

- Bod Rhestr Offer Pweredig a Pheiriannau ar gael ar gyfer pob safle sy'n rheoli eitemau o'r fath. Darperir templed o Restr yn Atodiad 2.
- Bod y cyfarpar yn briodol ar gyfer y tasgau sydd i'w cyflawni.
- Bod y cyfarpar yn cael ei gadw mewn cyflwr da, drwy ei gynnal a'i gadw a'i archwilio fel y bo'n briodol. Dylid cyfyngu mynediad i'r rhai sy'n gymwys ac wedi'u hawdurdodi i ddefnyddio'r cyfarpar
- Y caiff gwaith cynnal a chadw, y maen nhw'n gyfrifol amdanynt, ei gwblhau'n ddiogel
- Bod cyflogeion yn cael eu hyfforddi ac yn cael cyfarwyddyd ar sut i ddefnyddio'r cyfarpar yn ddiogel ac yn briodol
- Bod arwyddion rhybudd a diogelwch yn cael eu harddangos yn ôl yr angen
- Bod arolygiadau'n cael eu cynnal i sicrhau bod y cyfarpar yn addas ac yn ddiogel i'w defnyddio.

Pob Aelod o Staff

Mae'n rhaid i staff sy'n defnyddio cyfarpar gwaith ei ddefnyddio yn y modd a ragnodir gan y gwneuthurwr a rhaid iddynt:

- Sicrhau eu bod yn gwbl ymwybodol o'r weithdrefn a'u bod yn ei dilyn
- Peidio â gweithredu cyfarpar heb iddynt yn gyntaf gael hyfforddiant addas ar sut i'w ddefnyddio
- Archwilio'r cyfarpar am unrhyw namau neu ddiffygion cyn ei ddefnyddio
- Adrodd ar unrhyw ddiffygion neu gamweithrediad yn ddi-oed
- Rhoi'r gorau ddefnyddio unrhyw gyfarpar anniogel neu sydd wedi'i ddifrodi a'i labelu i sicrhau nad yw'n cael ei aildefnyddio
- Adrodd ar unrhyw ddigwyddiad neu achos y bu ond y dim iddo ddigwydd drwy system Datix y sefydliad
- Peidio â defnyddio cyfarpar ar gyfer unrhyw ddiben ac eithrio'r diben y bwriadwyd iddo gael ei ddefnyddio ar ei gyfer, gan gynnwys peidio â chodi llwythi trymach na'r hyn a nodir gan y terfyn gweithio diogel
- Peidio â defnyddio cyfarpar pweredig y mae'r cyflogai'n berchen arnynt ar safle'r sefydliad.
- Wrth weithredu unrhyw beiriannau, gwisgo dillad addas a phriodol (er enghraifft oferôls, menig)

Contractwyr

Mae'r Ymddiriedolaeth yn mynnu na ddylai unrhyw gontractwr sy'n gweithio i'r Ymddiriedolaeth achosi risg iechyd a diogelwch i staff neu eraill ar safleoedd yr Ymddiriedolaeth. Mae hyn yn cynnwys sicrhau na ddefnyddir cyfarpar gwaith anniogel a defnyddio cyfarpar gwaith mewn modd diogel.

Rhoddir manylion y gofynion i gontractwyr cyn iddynt fynd i safleoedd yr Ymddiriedolaeth yng [Ngweithdrefn Rheoli Contractwyr](#) yr Ymddiriedolaeth

5. Gofynion Cyffredinol

5.1 Asesiadau Risg

Dylai'r risgiau o ddefnyddio cyfarpar gwaith neu gyfarpar codi gael eu cwmpasu yn asesiad risg cyffredinol y gweithle a thrwy asesiadau risg gweithgareddau penodol sy'n gysylltiedig â'r defnydd o gyfarpar a allai fod yn beryglus. Mae'r mesurau diogelu sydd eu hangen ar gyfer mathau penodol o gyfarpar risg uchel, er enghraifft cyfarpar pelydr X, cyfarpar arbenigol labordy, e.e. awtoclafau, yn ddarostyngedig i safonau, canllawiau a gofynion penodol ar gyfer hyfforddi cyflogaion.

Noder: Mae'n rhaid i unigolyn cymwys dynodedig wirio perthnasedd yr asesiadau hyn cyn eu mabwysiadu. Rhaid ystyried gweithredu'r mesurau rheoli risg a sicrhau eu bod wedi'u cymeradwyo'n lleol. Rhaid sefydlu a chynnal rhestr o gyfarpar ar gyfer pob safle sy'n rheoli eitemau o'r fath. Darperir canllawiau pellach ar asesu risg yn Atodiad 3.

At hynny, mae'n rhaid i Is-adrannau a'u harweinwyr perthnasol ddatblygu rhestr o gyfarpar y gweithle, mewn cydweithrediad â'r Is-adrannau Ystadau ac Iechyd a Diogelwch, a fydd yn llywio ac yn pennu amserlenni cynnal a chadw.

5.2 Dethol/Addasrwydd

Wrth ddethol cyfarpar gwaith, dylid rhoi sylw dyledus i sicrhau ei fod yn addas, h.y. yn addas at y diben y'i bwriadwyd ar ei gyfer o ran ei ddyluniad, adeiladwaith neu addasiad ac y gellir ei weithredu a'i gynnal a'i gadw heb risg y gellir yn rheswymol ei rhagweld i iechyd a diogelwch unrhyw unigolyn o dan yr amodau y mae'n debygol o gael ei ddefnyddio. Rhaid cynnwys cadarnhad o addasrwydd cyfarpar yn yr asesiad risg a gynhelir ar gyfer y dasg y caiff ei defnyddio ar ei chyfer.

Dylai'r holl gyfarpar a brynir gydymffurfio â'r gyfraith. Bydd cyfarpar sy'n cydymffurfio â'r gyfraith wedi'i farcio â nod cydymffurfio UKCA (ers gadael yr Undeb Ewropeaidd yn Rhagfyr 2020) neu nod CE (hyd at 31ain Rhagfyr 2021). Gall sefydliadau ddefnyddio'r nod CE a'r nod epsilon wedi'i wyrdroi ar gyfer y farchnad ym Mhrydain Fawr hyd at 31 Rhagfyr 2024.

Dylid cynnal gwiriadau ar ôl i gyfarpar gael ei ddosbarthu gyntaf er

mwyn sicrhau bod y cyfarpar:

- Yn gyflawn ac mewn cyflwr da heb ddiffygion gweladwy
- Yn gweithio'n iawn
- Wedi'i farcio â nod cydymffurfiaeth UKCA neu nod cydymffurfiaeth CE
- Yn cael ei gyflenwi gyda Datganiad Cydymffurfiaeth a chyfarwyddiadau i ddefnyddwyr yn Saesneg

Os bydd angen gosod cyfarpar mewn lleoliad, unigolyn cymwys ddylai wneud hyn a dylid cynnal gwiriadau diogelwch cyn eu defnyddio am y tro cyntaf. Dylid ei osod mewn lleoliad lle mae lefel addas o oleuadau er mwyn gallu gweld yn rhwydd unrhyw offer sydd eu hangen i weithredu'r cyfarpar a'i ei stopio mewn argyfwng.

5.3 Cynnal a Chadw

Rhaid cynnal a chadw'r holl gyfarpar gwaith a chyfarpar codi gan sicrhau ei fod mewn cyflwr da a'i fod yn gweithio'n effeithlon, er mwyn iddo fod yn ddiogel i'w ddefnyddio a sicrhau iechyd a diogelwch gweithwyr y sefydliad. Felly mae angen gwneud gwaith cynnal a chadw ataliol (rheolaidd) wedi'i gynllunio ar gyfer yr holl gyfarpar gwaith a chyfarpar codi a dylid cynhyrchu a chadw cofnodion cynnal a chadw, gwasanaethu ac atgyweirio.

Dylid pennu amllder y gwaith cynnal a chadw ar sail:

- pa mor aml y caiff y cyfarpar ei ddefnyddio – amllder a chyfyngiadau gweithio uchaf
- yr amgylchedd gwaith, er enghraifft morol, yn yr awyr agored
- amrywiaeth y gweithrediadau – a yw'r cyfarpar yn cyflawni'r un dasg drwy'r amser neu a yw hyn yn newid?
- y risg i iechyd a diogelwch pe bai'r cyfarpar yn camweithio neu'n methu.

5.4 Risgiau Penodol

Lle mae defnyddio, atgyweirio neu gynnal a chadw cyfarpar gwaith yn debygol o gynnwys risg benodol i iechyd a diogelwch unigolyn, yna dim ond y rhai sydd wedi'u hyfforddi a'u hawdurdodi i wneud hynny fydd yn ymgymryd â thasg o'r fath.

5.5 Archwiliadau

Bydd angen cynnal archwiliadau cydymffurfiaeth wedi'u hamserlennu (mae templedi archwiliadau ar gael yn Atodiad 3 a 4) a bennir gan yr asesiad risg ar gyfer y dasg yr aseinydd y cyfarpar gwaith neu gyfarpar codi ar ei chyfer.

Mae'n rhaid i hyn gael ei gwblhau gan unigolion dynodedig a nodwyd gan yr arweinydd gwasanaeth priodol. Rhaid anfon archwiliadau wedi'u cwblhau i'r is-adran Ystadau ac Iechyd a Diogelwch er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth.

5.6 Gwybodaeth, Cyfarwyddiadau a Hyfforddiant

Dylai fod gan reolwyr llinell a'r rhai sy'n gweithredu cyfarpar gwaith neu gyfarpar codi yr holl gyfarwyddiadau sy'n berthnasol ar gyfer defnyddio, cynnal a chadw ac agweddau diogelwch y cyfarpar. Mae'n rhaid i'r cyfarwyddiadau gynnwys:

- yr amodau y gellir defnyddio'r cyfarpar gwaith neu gyfarpar codi
- y ffordd y gellir defnyddio'r cyfarpar gwaith neu gyfarpar codi;
- unrhyw anawsterau rhagweladwy a allai godi, a chyfarwyddiadau ar sut i ddelio â hwy;
- cofnodi unrhyw gasgliadau sy'n deillio o brofiad o ddefnyddio'r cyfarpar gwaith neu gymryd camau i wneud yn siŵr bod holl aelodau perthnasol y gweithlu yn ymwybodol ohonynt

Dylai rheolwyr a defnyddwyr cyfarpar gwaith a chyfarpar codi dderbyn hyfforddiant digonol hefyd ar weithredu'r cyfarpar yn ddiogel, y gofynion cynnal a chadw a'r peryglon sy'n gysylltiedig â'r cyfarpar ac unrhyw ragofalon sy'n gysylltiedig â methiant neu gyfarpar sy'n camweithio.

Bydd digonolrwydd yr hyfforddiant yn amrywio yn ôl y swydd neu weithgarwch a'r cyfarpar gwaith. Felly, cyn cynnal hyfforddiant dylid nodi'r lefel bresennol o gymhwysedd, a darparu hyfforddiant yn ôl yr angen. Wrth benderfynu pa hyfforddiant sydd ei angen, mae'n rhaid i reolwyr:

- werthuso cymhwysedd presennol cyflogaion eraill, er enghraifft gweithwyr dros dro, i weithredu'r ystod lawn o gyfarpar gwaith y byddant yn ei ddefnyddio
- gwerthuso'r cymhwysedd sydd ei angen i reoli neu oruchwylio'r defnydd o gyfarpar gwaith
- hyfforddi'r cyflogai ac eraill i wneud iawn am unrhyw ddiffyg rhwng eu cymhwysedd a'r cymhwysedd sydd ei angen i gyflawni'r gwaith gan roi sylw dyledus i iechyd a diogelwch.

Hefyd, mae'n rhaid ystyried yr amgylchiadau y bydd defnyddiwr y cyfarpar yn gweithio ynddynt, er enghraifft a fydd y defnyddiwr yn gweithio ar ei ben ei hun neu dan oruchwyliaeth agos person cymwys.

Dylid pennu anghenion hyfforddiant defnyddwyr cyfarpar gwaith neu

gyfarpar codi pan fyddant yn cael eu cyflogi. Fodd bynnag, gellir nodi anghenion pellach hefyd yn yr amgylchiadau canlynol:

- os bydd y risgiau y mae pobl yn cael eu hamlygu iddynt yn newid o ganlyniad i newid yn eu tasgau gwaith
- oherwydd bod technoleg neu gyfarpar newydd yn cael eu cyflwyno
- os bydd y system waith yn newid.

Dylid nodi'r angen am hyfforddiant diweddarau hefyd pan fydd angen. Gallai fod angen hyn pan fydd defnyddwyr ond yn gwneud defnydd achlysurol o gyfarpar gwaith neu gyfarpar codi neu yn dilyn cyfnodau hir o absenoldeb o'r gwaith. Dylid nodi hyn cyn defnyddio unrhyw gyfarpar gwaith neu gyfarpar codi.

6. Gofynion Penodol

Cyfarpar peryglus:

Y sefydliad sy'n gyfrifol am gymryd yr holl fesurau angenrheidiol i sicrhau nad yw cyflogeion yn dod i gysylltiad â rhannau peryglus peiriannau. Dylai asesiad risg, yn seiliedig ar y Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch, nodi'r peryglon sy'n gysylltiedig â chyfarpar. Bydd y mesurau gofynnol yn cynnwys y canlynol pan fydd yn ymarferol:

- Gosod gardiau o amgylch y rhannau peryglus
- Dyfeisiau amddiffyn neu gardiau eraill
- Offer amddiffyn (dalwyr etc.)
- Darparu gwybodaeth, cyfarwyddiadau a hyfforddiant a goruchwyliaeth

Dylai'r mesurau ymdrin nid yn unig â'r peiriant yn ei ddull gweithredu arferol ond hefyd yn ystod gweithgareddau eraill megis cynnal a chadw, glanhau neu atgyweirio'r peiriant.

Gardiau – Dylai gardiau a dyfeisiau diogelu:

- Fod yn addas at y diben
- Bod o wneuthuriad da, gyda deunydd cadarn, a bod yn ddigon cryf
- Cael eu cynnal a'u cadw mewn cyflwr effeithlon a chyflwr da
- Peidio ag achosi mwy o risgiau
- Bod yn rhai nad oes modd eu hosgoi neu eu hanalluogi'n rhwydd
- Bod wedi'u lleoli yn ddigon pell o ardal beryglus
- Peidio â chyfyngu'r gallu i weld y cylch gweithredu
- Bod wedi'u hadeiladu neu eu haddasu fel eu bod yn caniatáu i waith cynnal a chadw gael ei wneud ond yn cyfyngu mynediad

i'r man gwaith yn unig, os yn bosibl, heb orfod datgymalu'r gard neu'r ddyfais ddiogelu.

Peryglon Penodol

Bydd camau'n cael eu cymryd i atal neu reoli'n ddigonol amlygiad cyflogai i'r peryglon canlynol:

- Unrhyw eitem neu sylwedd yn disgyn neu'n cael ei daflu o'r cyfarpar gwaith
- Rhannau o gyfarpar gwaith yn torri neu'n chwalu
- Cyfarpar gwaith yn mynd ar dân neu'n gorboethi
- Gollyngiad anfwriadol neu gynamserol unrhyw eitem, nwy, llwch, hylif, anwedd neu sylwedd arall sydd, ym mhob achos, yn cael ei gynhyrchu, ei ddefnyddio neu ei storio yn y cyfarpar gwaith
- Ffrwydrad anfwriadol neu gynamserol y cyfarpar gwaith neu unrhyw eitem neu sylwedd sy'n cael ei gynhyrchu, ei ddefnyddio neu ei storio ynddo.

Tymheredd Uchel neu Isel

Lle mae potensial i staff ddod i gysylltiad â rhannau o/cyfarpar gwaith neu ddeunyddiau sy'n cael eu storio neu eu defnyddio sydd ar dymheredd a allai achosi niwed, rhaid cynnal asesiad risg cyn eu defnyddio i sicrhau bod risg yn cael ei dileu neu ei lleihau i lefel mor isel ag sy'n ymarferol bosibl. Pan na ellir ei dileu, gellir ategu'r dulliau diogelu drwy ddefnyddio cyfarpar diogelu personol e.e., menig.

Rheolyddion

Lle y bo'n briodol, rhaid darparu'r rheolyddion a restrir isod ar yr holl gyfarpar gwaith sy'n cael ei bweru gan ddulliau heblaw ymdrech ddynol. Nid yw'r systemau rheolyddion yn berthnasol i gyfarpar gyda rhannau symudol yn unig nac i unrhyw gyfarpar a allai greu risg, e.e., cyfarpar pelydr-X. Bydd yr holl reolyddion yn cael eu nodi'n glir.

- Cychwyn y Cyfarpar – Dylai'r rheolyddion sy'n cael eu darparu fod wedi'u dylunio a'u lleoli fel eu bod yn atal, cyn belled ag y bo modd, gweithredu'r cyfarpar yn anfwriadol neu'n ddamweiniol.
- Stopio'r Cyfarpar – Darperir rheolyddion i stopio'r cyfarpar rhag gweithredu, nid o reidrwydd ar unwaith ond mewn dull diogel
- Stopio mewn Argyfwng – Rhaid darparu rheolydd stopio mewn argyfwng a ddylai fod o fewn cyrraedd yn gyfleus ac yn hawdd ei ddefnyddio ond ni ddylid ei ddefnyddio fel y botwm stop arferol.

Ynysu oddi wrth Ffynonellau Ynni

Bydd yn bosibl ynysu cyfarpar gwaith pweredig oddi wrth y cyflenwad ynni. Dylai'r dulliau ynysu fod wedi'u marcio'n glir a dylent fod ar gael yn gyfleus.

Ni ddylai risgiau godi wrth ailgysylltu'r cyflenwad pŵer.

Sefydlogrwydd

Yn ôl yr angen, at ddibenion iechyd a diogelwch, bydd pob cyfarpar gwaith yn sefydlog. Ar gyfer cyfarpar gwaith sefydlog, gallai hyn olygu ei foltio neu ei glampio i arwyneb addas. Pan na ellir sicrhau'r cyfarpar yna mae'n rhaid cymryd camau i sicrhau y defnyddir y cyfarpar gwaith o fewn ei gyfyngiadau sefydlogrwydd.

Goleuadau

Bydd gan unrhyw leoliad lle y defnyddir cyfarpar gwaith oleuadau addas a digonol. Gallai hyn olygu goleuadau lleol ychwanegol i gefnogi'r dasg benodol sy'n cael ei chyflawni.

Gweithrediadau Cynnal a Chadw

Rhaid i gyfarpar gwaith fod wedi'i adeiladu mewn ffordd sy'n sicrhau y gellir gwneud gwaith cynnal a chadw pan fydd y cyfarpar yn segur. Os nad yw hyn yn bosibl yna rhaid gallu gwneud gwaith cynnal a chadw heb risg i iechyd neu ddiogelwch. Gellir gwneud rhywfaint o waith cynnal a chadw heb fod angen diffodd y cyfarpar, e.e., pwyntiau iro sydd wedi'u cynllunio i'w defnyddio pan fydd y peiriant yn symud neu bwyntiau addasu wedi'u gosod i'w defnyddio heb fod angen cael gwared ar gardiau'r peiriant.

Marcio

Dylai'r holl gyfarpar gwaith gael eu marcio'n briodol ac yn glir er mwyn gallu adnabod nodweddion sy'n gysylltiedig ag iechyd a diogelwch, e.e., rheolyddion stopio a chychwyn, cyflymder cylchdro uchaf a llwythi gweithio diogel.

Rhybuddion

Dylai rhybuddion neu ddyfeisiau rhybuddio gael eu gosod ar bob cyfarpar gwaith, lle y gallai risgiau fod yn bresennol i iechyd a diogelwch unigolyn. Fel arfer mae rhybuddion ar ffurf hysbysiad neu debyg, e.e., 'rhaid gwisgo hetiau caled'. Gall dyfeisiau rhybuddio fod yn glywadwy neu'n weledol, e.e., larymau bacio neu larymau cychwyn.

Mae cyngor ac arweiniad ar gael gan y Cynghorydd Iechyd a Diogelwch, yr Is-adran Ystadau ac Iechyd a Diogelwch.

7. Monitro cydymffurfiaeth

Bydd effeithiolrwydd y Weithdrefn yn cael ei fonitro drwy ddadansoddi digwyddiadau a digwyddiadau y bu ond y dim iddynt ddigwydd sy'n gysylltiedig â defnyddio cyfarpar gwaith a chyfarpar codi, digwyddiadau i'w hadrodd dan RIDDOR, cwynion a hawliadau corfforaethol, a'u hadrodd drwy'r adroddiadau Iechyd a Diogelwch Chwarterol a Blynnyddol.

Bydd cydymffurfiaeth â'r weithdrefn hon yn cael ei monitro drwy'r archwiliadau Iechyd a Diogelwch blynnyddol, yn benodol gweithredu

Asesiadau Risg ar draws yr ystâd yn ogystal ag adolygiadau rheolaidd o'r Asesiadau Risg hyn.

Bydd y weithdrefn hon yn cael ei hadolygu yn unol â deddfwriaeth iechyd a diogelwch neu os bydd newidiadau i dechnoleg, prosesau neu ymarfer. Bydd hyn hefyd yn seiliedig ar flaenoriaethu risg yn yr Ymddiriedolaeth ac o ganlyniad i unrhyw ddigwyddiadau difrifol.

8. Cadw ac Archifo

Mewn achosion o gwynion, hawliadau a phrosesau cyfreithiol eraill, yn aml bydd angen arddangos y polisi/weithdrefn a oedd mewn grym ar adeg yr ymchwiliad i'r digwyddiad. Mae copïau o gofnodion a gweithdrefnau yn cael eu harchifo a'u storio yn unol â'r Polisi Rheoli Cofnodion Corfforaethol a byddant ar gael i gyfeirio atynt os bydd y sefyllfa'n codi.

9. Diffyg Cydymffurfiaeth â'r Weithdrefn

Cymerir camau disgyblu yn unol â thelerau Polisi Disgyblu Iechyd Cyhoeddus Cymru yn erbyn unrhyw aelod o staff, sy'n diystyru telerau'r weithdrefn hon, waeth beth yw ei swydd. Pan fydd diystyrwch llwyr yn effeithio ar eu hiechyd a'u diogelwch hwy neu gyflogeion eraill, gellir diswyddo'r cyflogai, yn dilyn ymchwiliad a gwrandawriad disgyblu, yn unol â'r polisi disgyblu.

10. Canllawiau a Chyfeiriadau

- Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith etc.1974
- Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999
- Rheoliadau'r Gweithle (Iechyd, Diogelwch a Lles) 1992
- Rheoliadau Darparu a Defnyddio Cyfarpar Gwaith 1992 (Diwygio 1998)
- Rheoliadau Gweithrediadau Codi ac Offer Codi 1998 (LOLER)
- Rheoliadau Adrodd ar Anafiadau, Clefydau neu Ddigwyddiadau Peryglus (RIDDOR) 2013.
- Rheoliadau Codi a Chario 1992 (Diwygio 2015)
- Rheoliadau Cyfarpar Diogelu Personol yn y Gwaith (Diwygio) 2022
- Rheoliadau Trydan yn y Gwaith 1989
- L113 – Rheoliadau Gweithrediadau Codi ac Offer Codi 1998. Cod Ymarfer a chanllawiau cymeradwy (Ail Argraffiad)

Atodiad 1

ASESIAD O'R DEFNYDD O GYFARPAR / PEIRIANNAU NEWYDD NEU BRESENNOL

Er mwyn sicrhau bod y cyfarpar / peiriannau gwaith yn addas ar gyfer y gwaith y bwriedir iddynt gael eu defnyddio ar ei gyfer, mae'n rhaid i'r ffurflen hon gael ei chwblhau a'i chymeradwyo gan y Rheolwr Lleol a'i dychwelyd i'r adran Ystadau ac Iechyd a Diogelwch cyn prynu neu ddefnyddio cyfarpar/peiriannau newydd neu bresennol.

Math:

Model / Gwneuthuriad:

Rhif yr Archeb (Os yn hysbys):

Ydych chi wedi	Ydw	Nac ydw
Ystyried pa risgiau i iechyd a diogelwch a allai godi i staff a/neu ddefnyddwyr gwasanaethau yn sgil ei ddefnyddio? Er enghraifft: • Sŵn gormodol • Llwch neu fygdarth gormodol • Dirgryniad gormodol • Amlygiad i rannau peryglus • Amlygiad i ymbelydredd • Rheolyddion sy'n anodd eu defnyddio / deall • Amlygiad i amodau neu rannau poeth / oer • Rhannau trydanol byw y gellir eu hamlygu neu sy'n hawdd eu cyrraedd • Risg o sioc drydanol gan gynnwys gwaith cynnal a chadw • Nodweddion arbennig • Ergonomeg y gweithle (problemau ergonomig wedi'u nodi/rhagweld?) • Uchafswm cyfyngiad pwysau defnyddiwr y gwneuthurwr? • Pwysau cyfarpar – codi a chario?		
Trafod eich gofynion penodol gyda darpar gyflenwyr? (Cysylltwch â'r adran Gaffael ar gyfer cyflenwyr wedi'u contractio neu gymeradwy)		
Ystyried pob lefel o ddiogelwch? (Gweler y Rhestr Wirio Cyfarpar/ Peiriannau Gwaith – Adran 8 Rhannau Peryglus Peiriannau – Atodiad 3)		
Cymharu pa mor dda y mae gwahanol gynhyrchwyr yn rheoli risgiau iechyd a diogelwch?		
Ydych chi'n		
Gwybod lle y bydd y cyfarpar / peiriannau yn cael eu defnyddio?		

Gwybod sut y bydd yn cael ei ddefnyddio?		
Gwybod ar gyfer beth y bydd yn cael ei ddefnyddio?		
Gwybod pwy fydd yn ei ddefnyddio a'u galluedd (Cyflogeion medrus, hyfforddeion)		
A fydd angen hyfforddiant arbenigol / penodol ar gyfer staff a/neu ddefnyddiwr/ddefnyddwyr?		

Rhaid ateb pob cwestiwn

Llofnod y Rheolwr:

Dyddiad:.....

Enw mewn Llythrennau Bras:

ATODIAD 2

RHESTR CYFARPAR / PEIRIANNAU GWAITH

RHESTR CYFARPAR / PEIRIANNAU GWAITH

Rhaglen:.....

Lleoliad:.....

Rheolwr Lleol:.....

[illegible]

ATODIAD 3 ASESIAID RISG

Mae'r gofyniad am asesiadau risg yn dod o dan Reoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999 a bydd yn helpu i ddewis cyfarpar gwaith ac asesu ei addasrwydd ar gyfer tasgau penodol. Ni fydd angen asesiad risg ar bob cyfarpar gwaith, fodd bynnag, rhaid asesu'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r holl gyfarpar gwaith, gan ystyried yr amodau gwaith / man lle y caiff ei ddefnyddio, y cyfarpar ei hun ac unrhyw sylweddau cysylltiedig, neu beryglon trydanol neu fecanyddol gall pobl fod yn agored iddynt. Byddai hyn hefyd yn rhoi ystyriaeth i weithwyr cartref.

Rhaid i chi sicrhau bod yr holl gyfarpar gwaith a ddarperir gennych yn cyflawni gofynion PUWER. Drwy wneud hynny, dylech sicrhau bod cyfarpar gwaith:

- wedi'i adeiladu neu ei addasu i fod yn addas i'w ddefnyddio ac at y diben a'r amodau y caiff ei ddefnyddio;
- yn cael ei gynnal a'i gadw mewn cyflwr diogel fel nad oes perygl i iechyd a diogelwch pobl;
- yn cael ei wirio gan y gweithredwr cyn ei ddefnyddio;
- yn cael ei archwilio i sicrhau ei fod yn ddiogel i'w ddefnyddio ac yn parhau i fod yn ddiogel i'w ddefnyddio. Dylai unigolyn cymwys gynnal unrhyw archwiliad (gallai hyn fod yn gyflogai ar yr amod bod ganddo'r cymhwysedd angenrheidiol i gyflawni'r dasg) a chadw cofnod hyd at yr archwiliad nesaf.

Dylech sicrhau ymhellach, lle bynnag y bo'n bosibl, bod risgiau bob amser yn cael eu rheoli drwy (yn y drefn a roddir);

- a) dileu'r risgiau neu os nad yw hynny'n bosibl
- b) cymryd camau 'caled' (ffisegol), h.y. darparu gardiau, dyfeisiau gwarchod, nodau a dyfeisiau rhybuddio addas, dyfeisiau rheoli system (er enghraifft botymau stopio mewn argyfwng) a chyfarpar diogelu personol. Os na fydd yn bosibl rheoli risgiau'n ddigonol
- c) cymryd camau 'meddal' priodol i ddelio â risgiau gweddilliol (sy'n weddill), er enghraifft dilyn system waith ddiogel (h.y. sicrhau bod gwaith cynnal a chadw ond yn cael ei gyflawni pan fydd y cyfarpar wedi'i ddiffodd etc.), darparu gwybodaeth, cyfarwyddiadau a hyfforddiant digonol (gan ystyried rhwystrau ieithyddol), a phan ystyrir ei fod yn angenrheidiol, goruchwyliaeth (h.y. profiad gwaith, myfyrwyr, cyflogaion newydd a defnyddwyr gwasanaethau).

Mae'n rhaid ystyried hefyd amodau amgylcheddol gan gynnwys goleuadau, y tywydd, gwaith arall sy'n cael ei wneud a allai gael effaith ar y gweithrediad a gweithgareddau pobl nad ydynt yn y gwaith h.y., defnyddwyr gwasanaethau.

Os bydd digwyddiad, damwain neu ddigwyddiad y bu ond y dim iddo ddigwydd, mae'n rhaid hysbysu'r rheolwyr ar unwaith, a dylid dilyn Polisi Adrodd ar Ddigwyddiadau yr Ymddiriedolaeth.

Asesiad o Gyfarpar Gwaith

Rhaglen:	Rhif yr Asesiad:		
Lleoliad:			
Asesydd:			
Dyddiad yr Asesiad:			
Enw/Math o Gyfarpar/Offer/Peiriannau:			
A oes nod CE arno?	Oes		Nac oes

Adran 1		Personau mewn Perygl			
Staff Swyddfa		Personél Cynnal a Chadw		Contractwyr	
Gweithredwyr		Glanhawyr		Aelodau'r cyhoedd	
Cyflogeion ag anableddau		Ymwelwyr		Cyflogeion dibrofiad	
Gweithw yr Unigol		Eraill sy'n rhannu'r gweithle		Arall (nodwch)	

Adran 2 Addasrwydd	Ydy	Nac ydy
A yw'r cyfarpar yn addas ar gyfer y gwaith?		
A yw'n gyfarpar sydd heb ei newid/addasu?		
A oes manylebau a chyfarwyddiadau ysgrifenedig gan y gweithgynhyrchwyr?		
A yw'n bosibl gweithredu'r cyfarpar heb orymestyn?		
A yw tasgau ailadroddus iawn wedi'u dileu neu'n cael eu hosgoi?		
A yw'n bosibl defnyddio'r cyfarpar heb rym gormodol?		
A yw safleoedd gweithredu, uchder gweithio a phellteroedd ymestyn yn addas ar gyfer y gweithredwr?		

Adran 3 Y Man y Defnyddir y Cyfarpar	Ydy / Oes	Nac ydy / Nac oes	Dd/B
A yw'r cyfarpar yn cael ei ddefnyddio mewn lleoliad/amgylchedd diogel?			

A yw risgiau penodol a gyflwynir gan yr amgylchedd gwaith wedi'u dileu neu eu rheoli?			
A yw'r cyfarpar wedi'i osod/rhoi/lleoli er mwyn lleihau risgiau i ddefnyddwyr eraill y cyfarpar?			
A oes gofod digonol rhwng rhannau symudol y cyfarpar a strwythurau sefydlog neu symudol eraill?			
A yw'n bosibl cyflenwi a/neu gael gwared ar bob math o ynni neu sylwedd a ddefnyddir neu a gynhyrchir yn ddiogel?			

Adran 4 Diben y Defnydd	Ydy	Nac ydy
A yw'r cyfarpar yn addas ar gyfer y broses a'r amodau y caiff ei ddefnyddio ar eu cyfer?		

Adran 5 Arolygiadau	Ydy	Nac ydy	Dd/B
A yw'r cyfarpar wedi'i osod gan unigolyn cymwys?			
A yw archwiliadau a gwiriadau rheolaidd yn cael eu cynnal ar gyflwr y cyfarpar?			

Adran 6 Cynnal a Chadw	Ydy	Nac ydy	Dd/B
A yw'r cyfarpar mewn cyflwr da ac yn gweithio?			
A gynhelir gwaith cynnal a chadw rheolaidd neu arferol ar gyfer cyfarpar risg uchel?			
A yw cofnodion o waith cynnal a chadw yn cael eu cynnal?			
Os oes llyfr log, a yw'n cael ei ddiweddarau?			
A yw profion ar nodweddion diogelwch yn cael eu cynnal?			
Sut y mae'r gwaith cynnal a chadw yn cael ei gynnal ar y cyfarpar?			
Wedi'i gynllunio?			
Yn ddarostyngedig i amod?			
Wedi torri?			
A yw'n bosibl cynnal gwaith cynnal a chadw/atgyweirio pan fydd y cyfarpar wedi'i stopio?			
A yw'r gwaith cynnal a chadw wedi'i gyfyngu i unigolion awdurdodedig, hyfforddedig?			
A oes systemau gwaith diogel ar waith ar gyfer gweithgareddau cynnal a chadw/atgyweirio?			

Adran 7 Risgiau Penodol	Ydy	Nac	Dd/B
--------------------------------	------------	------------	-------------

		ydy	
A yw'r defnydd o'r cyfarpar wedi'i gyfyngu i'r rhai y rhoddwyd y dasg hon iddynt?			
A yw'r gwaith cynnal a chadw/atgyweirio/gwasanaethu/addasu wedi'i gyfyngu i bersonél dynodedig?			
A yw'r holl bersonél wedi derbyn gwybodaeth, cyfarwyddiadau a hyfforddiant diogel?			

Adran 8 Gwybodaeth a Chyfarwyddiadau	Oes	Nac oes	Dd/B
A oes cyfarwyddiadau ysgrifenedig, clir ar gael i weithredwyr a goruchwylwyr?			

Adran 9 Hyfforddiant	Ydyn	Nac ydyn	Dd/B
A yw'r defnyddwyr wedi cael hyfforddiant ar sut i ddefnyddio cyfarpar, y risgiau cysylltiedig a'r rhagofalon i'w cymryd?			
A yw'r goruchwylwyr wedi cael hyfforddiant ar sut i ddefnyddio cyfarpar, y risgiau cysylltiedig a'r rhagofalon i'w cymryd?			

Adran 10 Rhannau Peryglus Peiriannau	Ydy / Oes	Nac ydy / Nac oes	Dd/B
A yw mynediad at rannau peryglus symudol wedi'i atal?(Nodwch sut isod)			
Gardiau sefydlog wedi'u hamgáu			
Gardiau/amddiffyniad arall (cloeon cyd-gloi, gardiau addasadwy ac yn y blaen			
Atal symudiad peiriannau cyn mynediad at ardal beryglus			
Gwybodaeth a rhybudd			
Offer amddiffyn (ffyn gwthio, jigiau, dalwyr etc.)			
Arall (nodwch)			

Adran 11 Peryglon Penodol (Nodwch)	Ydy / Oes	Nac ydy / Nac oes	Dd/B
A yw'r risgiau o beryglon penodol yn cael eu rheoli? (Manylion isod)			
Eitem neu sylwedd yn disgyn/cael ei daflu o'r cyfarpar			
Rhannau o gyfarpar yn rhwygo/chwalu			
Tân/gorboethi			
Unrhyw eitem/sylwedd sy'n cael ei gynhyrchu, ei ddefnyddio neu ei storio yn ffrwydro			
Nwy, llwch, hylif, anwedd neu sylwedd arall sy'n cael ei ddefnyddio neu ei storio yn gollwng			
	Uchel	Canolig	Isel
Beth yw'r tebygolrwydd y bydd yr uchod yn digwydd?			

Manylion y mesurau rheoli sydd ar waith ar gyfer yr uchod:

Adran 12 Tymereddau (Uchel ac Isel)	Ydy	Nac ydy	Dd/B
A yw rhannau cyfarpar/arwyneb gyda thymheredd uchel ac isel wedi'u diogelu?			

Adran 13 Rheolyddion a Systemau Rheoli	Ydynt/ Oes	Nac ydynt/ Nac oes	Dd/B
A oes rheolyddion a systemau ar waith ar gyfer:			
Cychwyn/ail-gychwyn?			
Newid cyflymder, pwysau amodau gweithredu?			
Stopio mewn dull diogel?			
Paratoi?			
Cynnal a chadw/glanhau?			
A yw'r rheolyddion yn hygyrch?			
A yw'r rheolyddion wedi'u lleoli er mwyn atal gweithredu peiriannau'n anfwriadol?			
A yw'r rheolyddion wedi'u gorchuddio neu a oes ganddynt gyfleuster cloi?			
Lle y bo'n briodol, a oes rheolyddion stopio mewn argyfwng ar gael?			
A yw'r holl reolyddion a'r dulliau stopio mewn argyfwng yn weladwy, yn adnabyddadwy ac wedi'u marcio?			
A yw'r rheolyddion wedi'u lleoli er mwyn sicrhau nad yw'r gweithredwyr mewn perygl?			
A oes rhybuddion clywadwy, gweladwy neu rybuddion eraill wedi'u darparu?			
A yw'r gweithredwyr rheoli yn gallu gweld y cyfarpar yn glir a llawn?			
A oes systemau cloi/trwydded weithio ar waith lle y bo'n briodol?			
A oes dulliau i gloi/ynysu/ailgysylltu ffynonellau ynni?			
A yw'r system reoli wedi'i dylunio i sicrhau na fydd yn cynyddu'r risg i ddiogelwch y gweithredwr neu'r cyfarpar?			

Adran 14 Sefydlogrwydd Cyfarpar	Ydy	Nac ydy	Dd/B
A yw'r cyfarpar wedi'i osod yn gadarn er mwyn ei atal rhag symud?			
A yw risgiau a gyflwynir gan amodau anffafriol, e.e., y tywydd, yn cael eu rheoli?			

Adran 15 Goleuadau	Oes	Nac oes
A oes digon o olau cyffredinol/lleol o amgylch y cyfarpar?		

Adran 16 Rhybuddion/Marciau	Ydy	Nac ydy	Dd/B
A yw'r cyfarpar wedi'i farcio'n glir?			
A yw rhybuddion/dyfeisiau rhybuddio wedi'u hymgorffori?			
A yw'r rhybuddion/dyfeisiau rhybuddio yn hawdd eu			

deall?			
--------	--	--	--

Cynllun Gweithredu i Reolwyr				
Rhif yr Adran	Blaenoriaeth	Cam Gweithredu a Argymhellir	Cyfrifoldeb/Camau i'w Cymryd gan	Dyddiad cwblhau

Atodiad 4 – Arolygiadau Darparu a Defnyddio Cyfarpar Gwaith

Cyflwyniad

Mae PUWER 98 yn cynnwys gofyniad i gynnal arolygiadau o gyfarpar gwaith. Mae angen cynnal arolygiad o gyfarpar gwaith pan fydd wedi'i osod neu'n cael ei osod mewn lleoliad newydd er mwyn sicrhau ei fod wedi'i osod yn gywir a'i fod yn ddiogel i'w weithredu, mae'n rhaid cynnal asesiad o'r holl gyfarpar gwaith arall er mwyn penderfynu a oes angen arolygiad a pha mor aml. Pan fydd darnau eraill o ddeddfwriaeth yn gosod gofynion penodol ar gyfer cyfarpar gwaith, (h.y. lifftiau grisiau, llwyfannau codi, trolïau codi) e.e., Rheoliadau Gweithrediadau Codi ac Offer Codi 1998 (LOLER), mae'r rhain yn berthnasol, yn ychwanegol at PUWER, a dyma sy'n cael blaenoriaeth.

Dylai perchennog/cyflenwr y cyfarpar bennu'r system arolygu ofynnol yn seiliedig ar wybodaeth y gwneuthurwr a rhwymedigaethau statudol eraill. Bydd defnyddiwr y cyfarpar yn nodi arolygiadau ychwanegol. Ymhlith y ffactorau i'w hystyried gan y defnyddiwr mae: y gwaith i'w gyflawni, unrhyw risgiau penodol ar y safle a allai effeithio ar gyflwr y cyfarpar a pha mor aml y caiff y cyfarpar ei ddefnyddio.

Gallai arolygiad gynnwys archwiliad gweledol, datgymalu'r cyfarpar a phrofion gweithredu. Dylid ceisio cyngor o gyfarwyddiadau'r gwneuthurwr ac unigolyn cymwys i gael arweiniad ar yr hyn y dylai arolygiad ei gynnwys ar gyfer pob darn o gyfarpar.

Cyfrifoldeb dros Gynnal Arolygiadau

Bydd nifer o bartïon yn gyfrifol am sicrhau bod y cyfarpar gwaith yn ddiogel i'w ddefnyddio a'i fod wedi'i archwilio yn unol â'r drefn arolygu. Rhaid i'r cwmni llogi sicrhau bod y cyfarpar y mae'n ei logi yn cydymffurfio â PUWER 98. Mae gan y cyflogwr neu'r person hunangyflogedig ddyletswydd i sicrhau bod cyfarpar y maent yn ei ddefnyddio neu'n ei ddarparu i'w ddefnyddio yn cydymffurfio â PUWER 98 ac mae hynny'n cynnwys sicrhau bod arolygiadau'n cael eu cynnal gan unigolyn cymwys. Os ydych yn defnyddio cyfarpar a ddarperir gan contractwr arall, mae gennych ddyletswydd i sicrhau bod y cyfarpar yn ddiogel i'w ddefnyddio.

Os yw'r cyfarpar sy'n cael ei ddarparu ar safle at ddefnydd cyffredin, mae'n rhaid pennu pwy fydd yn cymryd cyfrifoldeb dros y cyfarpar a sicrhau ei fod yn cydymffurfio â PUWER 98. Rhaid i reolwyr gadarnhau ei fod yn ddiogel i'w ddefnyddio gan staff.

Mathau o Arolygiadau

Gwiriad Gweledol

Ni fydd angen arolygiad ffurfiol bob tro ar gyfer cyfarpar risg isel a ddefnyddir ar gyfer gweithgareddau risg isel. Efallai y bydd angen gwiriad gweledol gan y defnyddiwr cyn pob defnydd i sicrhau ei fod mewn cyflwr da, e.e., dylid gwirio ysgol am gamfeydd wedi hollti, ffyn wedi torri a diffygion eraill. Rhaid i'r unigolyn sy'n cynnal y gwiriadau hyn fod yn gymwys. Nid oes angen i'r gweithredwr gofnodi canlyniadau'r prawf gweledol.

Mewn amgylchiadau lle mae peryglon ychwanegol yn bodoli, gallai fod angen gwiriad mwy manwl o gyfarpar risg isel, e.e., sgrïwdreifar a ddefnyddir ar gyfer gwaith ar gyflenwad trydan byw neu dortsh a ddefnyddir mewn gofod cyfyngedig.

Arolygiad

Bydd angen i gyfarpar y mae risg sylweddol yn gysylltiedig ag ef, e.e., cyfarpar radiograffeg ac yn y blaen gael eu hystyried gan unigolyn cymwys a nodwyd gan arweinwyr gwasanaeth i benderfynu ar system archwilio addas. Mae'r archwiliadau hyn yn ychwanegol at y gwiriadau dyddiol a gofnodir gan y gweithredwr ac mae'n rhaid i unigolyn cymwys eu cynnal. Ar gyfer y rhan fwyaf o gyfarpar, cynhelir yr arolygiad ffurfiol yn unol ag asesiad risg, gan ystyried argymhellion y gweithgynhyrchwyr a chyngor a chanllawiau'r diwydiant.

Cofnodion o Arolygiadau

Mae'n rhaid cadw cofnodion o arolygiadau, ac mae'n ofynnol i chi gadw cofnod o'r arolygiad diwethaf. Gellir cadw'r cofnodion hyn ar gofrestr, wedi'u hatodi i'r cyfarpar ei hun neu eu storio'n electronig ar ffurf sy'n atal ymyrraeth. Rhaid iddynt fod ar gael yn gyfleus i'r rhai sy'n defnyddio'r cyfarpar neu sydd angen gwybodaeth fel arall.

Os byddwch yn defnyddio cyfarpar a gafwyd gan ddefnyddiwr arall a'i fod yn ddarostyngedig i gyfundrefn arolygu, rhaid i chi sicrhau bod tystiolaeth ffisegol o'r arolygiad diwethaf yn cyd-fynd ag ef. Os byddwch yn darparu cyfarpar i ddefnyddiwr arall ei ddefnyddio, rhaid i chi hefyd sicrhau bod tystiolaeth ffisegol o'r arolygiad diwethaf yn dod gyda'r cyfarpar.

Mae'n arfer da cadw'r holl gofnodion o arolygiadau a gwaith cynnal a chadw oherwydd gallent fod o ddefnydd yn y dyfodol.

Diben y "Cofnod o Arolygiad" yn Atodiad 4 yw cofnodi canlyniadau'r arolygiadau a gynhaliwyd yn unol â gofynion PUWER/LOLER.

Adroddiad Arolygiad

Cyfarwyddiaeth:	Adran:	
Asesydd:	Dyddiad:	Cyf:
Math o Beiriant:	Gweithgynhyr chydd/model:	Rhif Adnabod neu Rif Cyfres:
Lleoliad:		
Personau yr Effeithir Arnynt:		

[illegible]

ATODIAD 5**Rhestr Wirio Archwiliad Cydymffurfiaeth Rheoliadau Darparu a Defnyddio Cyfarpar Gwaith 1998
(PUWER)**

Archwilydd/ Archwilwyr		Cynrychiolydd yr Adran		Dyddiad yr Archwiliad	
Yr Adran a Archwiliwyd		Ardaloedd yr Ymwelwyd â Hwy		Y Lefel Gydymffurfiaeth Gyffredinol	

Maes i'w Asesu		Dull a Ddefnyddiwyd	Tystiolaeth ✓			Sylw/Cam Gweithredu y cytunwyd arno	Perchennog	Dyddia d Gofynn ol	Dyddiad cwblhau
		Dogfennaeth/ Cyfweliad/ Arolygiad	Ie	Na	Dd/B				
1. Materion Polisi									
1.1	A oes unrhyw Weithdrefn reoli ysgrifenedig leol ar gyfer darparu a defnyddio cyfarpar gwaith?	Arolygiad							
1.2	Sut y tynnir sylw'r staff at y Weithdrefn?	Cyfweliad							
1.3	A yw'r cyflogeion wedi'u hyfforddi am weithrediad y	Cyfweliad Arolygiad							

	Weithdrefn?								
--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--

[illegible]

2.1	a) A yw'r holl gyfarpar gwaith wedi'u dylunio a'u hadeiladu i gydymffurfio ag Atodlen 1 PUWER 1998?	Cyfweliad Arolygiad							
-----	---	---------------------	--	--	--	--	--	--	--

	b) Yn cydymffurfio â holl Gyfarwydddebau'r CE?								
2.2	A yw'r cyfarpar gwaith yn cael ei gynnal a'i gadw'n rheolaidd?	Cyfweliad Arolygiad							
2.3	A oes cofnod o'r gwaith cynnal a chadw a wnaed?	Cyfweliad Arolygiad							
3.0 Arolygiad									
3.1	A yw'r cyfarpar gwaith yn cael ei arolygu'n rheolaidd? a) Ar ôl ei osod? b) Ar ôl ei osod mewn lleoliad newydd? c) Pan fydd amgylchiadau'n newid?	Cyfweliad Arolygiad							

3.2	A yw cofnodion ysgrifenedig yn cael eu cadw o arolygiadau?	Cyfweliad Arolygiad							
3.3	A yw'r cyfarpar gwaith yn cael ei arolygu gan "unigolyn cymwys"?	Cyfweliad Arolygiad							
Maes i'w Asesu		Y Dull a ddefnyddiwyd	Tystiolaeth ✓			Sylw/Cam Gweithredu y Cytunwyd Arno	Perchenog	Dyddiad Gofynnol	Dyddiad Cwblhau
		Dogfennaeth/Cyfweliad/Arolygiad	Ie	Na	Dd/B				Dogfennaeth/Cyfweliad/Arolwg
4.0 Risg Benodol									
4.1	Os yw'r cyfarpar yn cyflwyno risg benodol, a yw wedi'i chyfyngu i unigolyn hyfforddedig?	Cyfweliad Arolygiad							
4.2	A yw unigolion yn cael eu hyfforddi i weithredu cyfarpar sy'n cyflwyno risg sylweddol?	Cyfweliad Arolygiad							

4.3	A yw asesiad risg wedi'i gynnal o'r cyfarpar sy'n cyflwyno risg sylweddol?	Cyfweliad Arolygiad							
-----	--	------------------------	--	--	--	--	--	--	--

4.4	A yw'r holl beryglon a nodwyd o gyfarpar gwaith penodol wedi'u dileu neu eu rheoli?	Cyfweliad Arolygiad							
5.0 Gwybodaeth a Chyfarwyddiadau									
5.1	A yw'r holl unigolion sy'n defnyddio'r cyfarpar gwaith wedi derbyn gwybodaeth ddigonol am iechyd a diogelwch?	Cyfweliad Arolygiad							
5.2	A oes cyfarwyddiadau ysgrifenedig ar Iechyd a Diogelwch lle y bo'n briodol?	Cyfweliad Arolygiad							
5.3	A yw cyflogeion sy'n defnyddio cyfarpar gwaith yn cael hyfforddiant digonol ar iechyd a diogelwch ynglŷn â'r risgiau a'r mesurau lleihau risg?	Cyfweliad Arolygiad							

ATODIAD 6**Rhestr Wirio Archwiliad Cydymffurfiaeth Rheoliadau Gweithrediadau Codi ac Offer Codi 1998 (LOLER)**

Archwilydd/ Archwilwyr		Cynrychiolydd yr Adran		Dyddiad yr Archwiliad	
Yr Adran a Archwiliwyd		Ardaloedd yr Ymwelwyd â Hwy		Y Lefel Gydymffurfiaeth Gyffredinol	

Maes i'w Aseu		Dull a Ddefnyddiwyd	Tystiolaeth ✓			Sylw/Cam Gweithredu y cytunwyd arno	Perchen nog	Dyddi ad Gofyn nol	Dyddiad Cwblhau
		Dogfennaeth/ Cyfweliad/ Arolygiad	Ie	Na	Dd/B				
1. Materion Polisi									
1.1	A oes unrhyw Weithdrefn reoli ysgrifenedig leol ar gyfer darparu a defnyddio cyfarpar gwaith?	Dogfennaeth							
1.2	Sut y tynnir sylw'r staff at y Weithdrefn?	Cyfweliad							

1.3	A gynhelir asesiadau risg ar ddefnyddio gweithrediadau cyfarpar codi?	Arolygiad							
2.0 Cryfder a Sefydlogrwydd									

2.1	A yw'r holl gyfarpar codi sy'n cael ei ddefnyddio yn briodol/digonol ar gyfer y pwysau cronnoł arfaethedig i'w godi?	Arolygiad							
2.2	A yw'r holl gyfarpar codi sy'n cael ei ddefnyddio yn briodol ac yn cyd-fynd â'r amgylchiadau a'r amodau defnyddio?	Arolygiad							
2.3	A oes tystysgrifau archwilio cyfredol ar gyfer yr holl gyfarpar codi ac a ydynt yn cael eu cynnal gan unigolyn cymwys?	Arolygiad							
Maes i'w Asesu		Dull a Ddefnyddiwyd	Tystiolaeth ✓			Sylw/Cam Gweithredu y cytunwyd arno	Perchen nog	Dyddiad Gofynnol	Dyddiad cwblhau
		Dogfennaeth/ Cyfweliad/ Arolygiad	Ie	Na	Dd/B				

2.4	A yw'r holl gyfarpar codi yn cael archwiliad trylwyr cyn cael ei ddefnyddio am y tro cyntaf?	Arolygiad							
-----	--	-----------	--	--	--	--	--	--	--

2.5	A yw'r holl gyfarpar codi yn cael archwiliad ac trylwyr ar ôl cael ei osod neu eu hail-osod?	Arolygiad							
2.6	A yw'r holl gyfarpar codi yn cael arolygiad trylwyr os byddant yn cael eu defnyddio y tu hwnt i'w hardal waith arferol?	Arolygiad							
3.0 Cofnodion									
3.1	A yw'r holl gyfarpar codi wedi'u marcio â nod adnabod?	Arolygiad							
3.2	A yw cyfarpar codi wedi'i wirio am ddifrod a chofnodion wedi'u sefydlu'n rheolaidd?	Arolygiad							
3.3	A oes cofnod o'r holl waith cynnal a chadw ac arolygon yn cael ei gadw?	Arolygiad							

3.4	A yw'r cyfarpar wedi'i farcio â llwythi gweithio diogel?	Arolygiad							
Maes i'w Asesu		Dull a Ddefnyddiwyd	Tystiolaeth ✓			Sylw/Cam Gweithredu y cytunwyd arno	Perchen nog	Dyddiad Gofynnol	Dyddiad Cwblhau
		Dogfennaeth/ Cyfweliad/ Arolygiad	Ie	Na	Dd/B				Dogfennaeth/ Cyfweliad/ Arolygiad
4.0 Storio									
4.1	A oes cyfleusterau storio addas ar gael ar gyfer cyfarpar nad yw'n cael ei ddefnyddio?	Arolygiad							
5.0 Hyfforddiant a Goruchwyliaeth									
5.1	A yw gweithrediadau codi yn cael eu cynllunio a'u cynnal gan unigolion cymwys?	Cyfweliad							
5.2	A yw gweithrediadau codi yn cael eu goruchwyllo'n briodol?	Cyfweliad							